

Hva skal vi gjøre når oljen tar slutt?

Bør Norge planlegge hva vi skal drive med når oljealderen ebber ut? I så fall, hvem skal planlegge?

Arne Jon Isachsen

Publisert: 09.09.10 17:10, Oppdatert: 09.09.10 17:12

ANNONSE

For tiden er det mange som uttrykker engstelse for hva vi skal leve av når oljealderen er over.

Hva skal de folkene som i dag jobber i Nordsjøen, eller med ulike former for leveranser til Nordsjøen, drive med når olje- og gassproduksjonen her trappes ned?

God forskning er ikke moteriktig

Tenk deg et godt hundre år tilbake. Seilskutetiden aner man slutten på. Ville dét være en grunn for statlige bevilgninger til en utredning om hva vi skulle leve av etterpå? I så fall, tror du en slik utredning hadde truffet godt?

Økonomisk fremgang og vekst lar seg ikke planlegge ned til detaljer. Myndighetenes oppgaver er å sørge for gode og stabile rammebetingelser innen hvilke den enkelte kan utfolde seg.

De som eventuelt skulle lage en plan for norsk økonomi etter seilskutetiden, ville ikke hatt fantasi til å spå fremtiden. Automobil og jernbane. Telefon og radio. Etter hvert fly og fjernsyn. For ikke å snakke om aluminium, fiskeoppdrett og olje.

I vår tid går utviklingen enda raskere. En komité med professorer og byråkrater, ispedd ivrige næringslivsledere, ville ganske sikkert endt på bærtur om de fikk i oppgave å lage en plan for norsk næringsstruktur noen tiår frem i tid.

Om Norge hadde vært oljen foruten, ville de mange dyktige folkene som i dag jobber i oljebransjen, helt sikkert gjort annet, gangs arbeid. Hva de hadde jobbet med, er ikke godt å si. Hadde Norge fått seg sin Nokia-bedrift? Eller kanskje et Google-foretak? Eller ville mange av dem som nå er med og vinner ut olje og gass, vært ivrig opptatt med å utvikle ny teknologi for ren energi? De vet det ikke selv en gang.

Det beste vi kan gjøre er å se til at norsk arbeidskraft har god utdanning og god arbeidsmoral når antall arbeidshender som oljesektoren med underliggende leverandørforetak har behov for, synker. Dessuten, at mange nok er nysgjerrige og oppfinnsomme nok, med pågangsmot og kløkt, slik at innovasjonstakten holder seg oppe eller gjerne øker.

En viktig oppgave for myndighetene i denne sammenhengen er å lage gode rammebetingelser for utdanning på alle nivåer; fra barnehager til universiteter.

God forskning er ofte bestemt av forskerens nysgjerrighet. Når det å skrive søknader om forskningsmidler i seg selv er blitt en profesjon, mener jeg det er noe galt fatt. Søknader som når

frem, skal ha tidens moteord med seg. Men god forskning er ofte ikke moteriktig. Dessuten står man da i fare for en sterk politisering av hele forskermiljøet. Det er ikke bra.

Friere forskningsmidler der pengene deles ut på basis av hva vedkommende har gjort, snarere enn på basis av hva vedkommende har tenkt å gjøre, har mye for seg. Man får uttelling for tidligere prestasjoner. Og får muligheten til å levere nye. Dessuten er det mye enklere å vurdere kvaliteten av de arbeidene en forsker har gjort, enn å skulle gjette på kvaliteten av det hun i fremtiden planlegger å gjøre.

La 15-20 prosent av midlene som Norges forskningsråd deler ut, blir fordelt ut fra tidligere prestasjoner. Der forskeren har sin inntekt sikret i fem-seks år, og med midler til reise og opphold i utlandet etc. Det gir forskning som ingen i forkant ville hatt fantasi til å søke om midler for.

God forskning er en forutsetning for innovasjoner i et fremgangsrikt næringsliv.

Denne artikkelen finner du på <http://e24.no/kommentar/spaltister/isachsen/article3804125.ece>